17 II 1935

16

Spiritualizarea granițelor

Iubiți ascultători, în cele două săptămâni, dacă vă mai aduceți aminte v'am spus ceva despre granițele adică [redacted] marginile însemnate pe pământ, unde se cumpănesc puterile [redacted] țărilor învecinate [redacted]. — Sunt însă și altfel de granițe — nevăzute la fata locului, dar profund de Țară și acelea. Sunt granițele sufletului și despre acestea aș dori să stau azi puțin de vorbă.

Cum, unde și cum stau ivite aceste granițe?

Vă spuneam rândul trecut că, pe vremea când omul era pentru om, ca o lup pentru alți lupi, granițele cele mai bune erau cele pustii. Dar cu timpul oamenii stau mai îmblânziți. În loc de a se fugi unii de alții, au căutat să se înfrunte unii pe alții, și pentru interesul schimbului de mărfuri, și mai ales pentru numai pentru plăcerea de a se vedea. — Ei cu proasta judecată de a călători, ca să spunem altfel că au fost în țări străine, socot că au făcut ceva mai plecând ori cât de o zi-două departe de granițele lor. Ce să mai zic de Polynesieni, [redacted] și de dragul de a călători, străbat sute și sute de kilometri în lungul și lărgul ținutului [redacted] ca să vadă locuri noua și lume nouă, — și să cerceteze [redacted] mai departe de lor.

Dar, de la un timp, grănicerii, în loc de a mai fi pustiurile, ca și despărțire, au început să fie pretutindeni și după mulțimea de a veni în atingere cu lumea. Iar

în privința asta, cele mai bune stau țările interior
cele [redacted] drumuri mari și oceane, fiindcă ingăduesc să
intre în legătură cu cât mai multe lume. — Un
geograf acum vreo sută de ani a și început a marca
liniile marginilor drumurile mari și pe care țări. Cu
cât locul gazdei mai lungi cu atâta i stau pământ mai
bune. — Atenă un [redacted] fuga de lume și apropiere de lumea,
apoi se pe un timpurile mai puțin [redacted] cel mai de pe al mării, [redacted] acesta
a ivit și se spiritul. — Dar

Cum s'a desvoltat elementul spiritual el grecilor nu-i
pot lămuri în acest. — Dar numai o pildă, ca să vedeți
ca se poate sufletului [redacted] și cât de normal
nou hotar.

Acum vreo 2 mii și 500 de ani, s'a întâmplat
Europa cea semnificativă în istoria mondial. Spre răsărit era
o țară mare-mare de tot. Imaginați-vă ca stăpânul
ei porunci ostași mulți pe la Indus, Africii pare
un pustiu Sahara și îi [redacted] în gând să pornească și Europei — cel
puțin, pădurea de lângă Marea Neagră și Egea. Un mal
superior, Darii al lui Hystaspe ne face [redacted] și
construe uriașe în Dobrogea, și chiar hotărâse Dunărea
la Isacea, iar [redacted] vrea ca „sparnul
lumii și mulțime de nord" asupra Țării noastre...
Și o locuia țară bogată și de mare putere dușpe
insemna la [redacted] vrăjmași! O' farimă! Și ei se obișnuiți cu soarele...
și detaș se se spunea Herodot socotea la vreo 5 milioane
de oste. — Și o dau pe jumătate... pe sfârșit... rămân
chiar de jumătatea sfârșitului și tot e grozav lucru.
Cine nu [redacted] în numa stăpânului: [redacted] indieni, egipteni, [redacted] fenicieni, arabi,
tabăra regelui
[redacted] cunoștea la lângă golful Salaminei, și bătăușii Marea
[redacted] pământ lăudau la pustiul a focului
în adevăr, vârful mondial, — dușpă

insemna
masului regelui
Xerxes 5283220

măsura timpului de atunci.

~~Acuma~~, Cine a biruit? ~~Și cum a biruit?~~

Dacă urmărim lucrul pare-e clar, văzut cu ochii de atunci sufletul; granița sufletească ce unea pe toți Grecii în fața celorlalți asiatici... ~~Și Grația Macedo-Rege, și chiar sub pulpana lui~~, Cei legați de Gutenberg Omer, dăruiți la o tuturi, au fost una și unu cu ramurile, când pământul ~~etnicului~~ sta retras în toata amplitudinea lui de granițele naturale ale statului și cuprinzând de munți, de râuri, de mări și de pământ pana la sapa lui Omer. Iar granița spirituală care și legase atunci pe Grecii a rămas nedintuită și a reușit tuturor vanturile și valurile domnii. Căile năvălirilor ~~valurilor~~ ~~marei pulberoase~~ s'au mișcat în urma peste Grecia: Romanii, Goții, Herulii, Vandalii, alți Goți, Venții, Hunii, Avarii, Bulgarii, Slavii, Maurii și ~~Ocupații romanice~~ neamurile: Italienii, francezii, catalanii, navarezii, și Turcii... Și totuși, granița nevăzută a sufletului a tinut la un loc o mână de oameni, ~~și a~~ în ale din urmă refăcând ~~statul~~ statul grec de azi... Micrologii și peticarii urmărind cu legetul toponimia slavă pe pământul vechii Grecii... Și ne-o? Toponimia poate fi slavă. Tustanela și pușcile cu ccoc ~~sunt~~ rămășițele albanezi, dar statul e grec și mișcarea un poate fi de supumarea sau cufundarea lui. Și granițele sufletești și pustiile la care se supune un numar oameni, dar și Scavenii, Tartorul ~~Brandenburg~~ cel mare al Dunării... Va adăuga aminte de inaugurarea lui Faust... Mefisto intrase în cerc sub haina unui mezelind cu un câine de pripas... Pe urma și-a arătat adevărata chip,

... Dar când se iesă, hop-necapul. Iata pentagramu pe prag... Hazul lui Faust ca și Dacii ăștia au legile lor și hotarele lor pe care nu pot trece / granițele reflexe sunt cele ale noastre

Dar și în interiorul ... la noi și în toate regnurile: granițele ... Nu mai vorbim de ... Dar rezultatul ... Vehiculele navale ale ... pentagrama Daco-romana a ~~[illegible]~~ alungat ~~[illegible]~~ toate stăpânirile care au ~~[illegible]~~ ocupat imperiul Carpaților, iar când a venit plinirea timpului, au ajuns la izvorul lăsat hotare aprope la fel ca ale Daciei lui Decebal și Traian.

Dar și granițele spirituale pentru ele, pe care nici iadul nu le poate nimiciți.

~~Rogu-vă priviți hărți. Și-ați ale de toate granițele pur materiale, ale intenate cu pietre brutale și pământ.~~

Unde sunt acum toate hotarele granițele lui Genghis-Khan și ale lui Tamerlan, ~~[illegible]~~ inscriptionate pe fâșia pământului cu pietre de ivanii?

Evident, nu el și-a mai mult ocupat de placa spre ~~fix~~ granițele spirituale. Și ca dovadă ca un exagerat, e chiar marele vulcan mondial.

Rogu-vă Linie a adunat ~~pe~~ alunecă frontul Munte Alpii și Mare dintre popoare ~~mai~~ — în cel în urma și în cea mai inscriptionată pietre mondiale de azi și de mâine — Marele Republica americană ~~Usamerca~~ (mai și se mai le ~~[illegible]~~) ca și în epoca mica Belgie care a ocupat și statul Prezidentului Wilson, ca o fâșioară ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Varias?

Exact ca și în ~~[illegible]~~ ale de la Salamina, legătura neuitată a ~~[illegible]~~ unei. Și ~~[illegible]~~ a ~~[illegible]~~ și valorile omenirii nu ~~[illegible]~~ pot fi prețuite numai după intinderea hotarelor materiale, și nu după intinderea și valoarea celor

spirituale. Nica ~~Olanda~~ Grecia a lui Socrate, Platon, Aristotel
și celelalte un fel de ea; nica Olanda și Belgia în care
au trăit Rubens, Rembrandt și alții le aceași mărturie.
nica Norvegia a lui Ibsen și Nansen... poate ~~cantarite~~
pretinde numai după numărul km ? și după sirul
Cimpodelor, ~~numărul~~ cifra exploatărilor și milioanele bogăției?
sau și întinderea liniei unde vameșii verifică pașapoartele
și încasează taxele?

Evident, pe lângă întinderea pământului malende, năș-
unile sunt și trebue să fie preluate și după întinderea
pământului la spirituale. Pasul acolo se întinde granița
istorica pământului unui ~~popor~~ neam, pasul unde se simte puterea
prestigiului său intelectual, moral și estetic — în un
singur cuvânt: ~~pod~~ granița culturii sale. — Vi s'a spus
nu le numărăm de D. prof. Puscariu cum se depărtă ~~cultura~~ cultura
și ~~se~~ spre deosebire de ~~cultura~~ civilizația. Nu mai repet ce
s'a spus aici.

Afirm numai atât: alături de granițele materiale
și ale mai multe și în creșterea cu mai
realitate stârce granițele spirituale: acea marginile
unde se cumpănesc ~~în luptă~~ puterile sufletești
ale unei națiuni (mare sau mică) în lupta de
echilibrare cu influențele puterilor sufletești ale altor
națiuni. — Și ca să limpezesc logului idea, dați-mi
voe să vă povestesc o întâmplare. Cunosc pe
cineva care auzise de cartea lui Axel Munthe de
care a ieșit de sub tipar. Un prieten l'a îndemnat:
citește-o căci minunată. (Acela o citise în traducere
germană). — Știți ce-a răspuns cel întrebat?

Îmi s'o citesc. ~~Norvegii~~ Scandinavii astia sunt oameni sănătoşi. Atingerea cu ei te înviorează... Dar aşteaptă până s'o traduce şi în franţuzeşte, — cu toate că ştiu acelea nemţeşte, eu unul care ~~a~~ trăit-am mai mulţi ani în Germania...

— ~~Pentru~~ De unde socoteala asta? — E vorba de o simplă economie. Cel care a dat răspunsul ~~acesta~~ nu e cumva un adversar al lui Goethe: pentru nimic în lume n'ar citi pe Faust în vreo traducere, fie ea şi românească... Dar, când nu-i vorba de Goethe şi alţii de felul lui, să citească o carte în limba franceză, ~~negreşit~~ înseamnă văzând înseamnă o economie de energie ~~de~~ ~~cam~~ cel puţin de 50-70 % ~~de~~!

Celelalte de claritate şi precizie ale limbii în care a scris Pascal înseamnă pentru capul ~~unui~~ oricărui Român un fel de ~~suveranitate acceptată~~ primat faţă de orice altă limbă ~~străină~~, — afară de a sa proprie.

Graniţa adevărată a Franţei se întinde ~~[illegible]~~ până acolo unde se întinde prestigiul limbii franceze şi valoarea ~~de~~ de circulaţie efectivă a culturii îmbrăcată în haina graiului francez. — ~~Nu~~ (Nu e vorba aci nici de bucurie, nici de supărare. E vorba de o realitate pipăită peste care nu se poate trece. E vorba de puterea unei graniţe spirituale, ~~*~~ a cărei întindere în spirit se poate pipăi.)

Aşa dar

Alt exemplu: ~~În anul~~ Recent, Mr. Vachon, arhiepiscopul Romului a făcut o călătorie la Francezii din Canada. — Întâmplător, l-am cunoscut un preot francez din partea locului... Mi-a povestit multe de toate. Cine ştie viaţa Francezilor de peste ocean, acela ştie o clipă de îndoială că ~~vechii~~ urmaşii lui Cartier nu vor capitula niciodată în faţa unei alte patrii spirituale.

Fiindcă, vedeţi, sunt şi hotarele culturale legile lor şi acelea sunt adevăratele ~~hotare~~ ~~[illegible]~~ în care se prezintă fiecare

titluri

7

[fața istoriei] [se prezintă la judecata omenirii]

popor în ~~fața istoriei omenirii~~, ~~Nu~~ cu sârma ghimpată
~~și hotarele absurde dictate de ură unii contra altora,~~
~~adică de vechiul sentiment al epocii când omul~~
~~era pentru alt om, ca lupul pentru alt lup.~~ — Cei
care predică [cu încăpățânare] ~~încă evanghelia acestei animalități, să-și~~
~~aducă aminte că nu sunt singuri pe fața pământului.~~
~~Cu gândul politic~~ [bine] să-și dea seama că ~~un~~ popor
cât de mic poate fi mare, [și fără largi hotare materiale,] ~~oricât de mare, dacă înțelege~~
spiritul epocii și pune ținta sa, ~~alături de ținte spi-~~
~~fața omenirii~~ supremă în valorile nepieritoare ale culturii.

Din contra, cine trăește cu gândul ~~la trecut~~
la granițele materiale din epoca lupilor ~~cu totul pustii~~
acela seamănă cu omul care, voind să meargă înainte
ține capul întors la spate... Un astfel de ~~om~~ [amintirilor]
nu se poate să nu se potcovească. Insomnia istoriei
produce o groaznică migrenă în capul tuturor celor
ce ar voi să bată [și azi] din pinteni, iar iobagii să se
plece cu capul iar țăranii să numească alături
de vite pentru feudalul ~~în~~ parazitar.

Nu. Viața popoarelor este ireversibilă, ca și viața
~~națiunilor~~ individului. Un bătrân poate ajunge în
mintea copiilor, dar spre copilărie nu se mai întoarce
în veci tuturor veacurilor. — [sau Cu care seamănă cu copiii neîmbătrâniți]
~~[illegible]. Va spunea vântul trecut că acum de curând~~
[s-a ... în seamă;] [de curând] răsunat la Senat un cuvânt care ne deschide o [? Litvinov — spun]
epocă nouă în istoria omenirii: Pacea este indivizibilă..
Cine [cearcă să / caută să] tulbure [undeva] pacea, [acela] dărâmă ... viața întregii omeniri
acele, fiindcă ~~[illegible]~~ tehnica modernă face și războiul
indivizibil... Ori unde ar ~~va~~ [izbucni] ~~[illegible]~~ flacăra, e
sigur — absolut sigur — că scânteile vor sări peste
tot, sărind din primul moment la [illegible].

De ~~unde~~ știm? O știm din ... parte; în timpul ... în urma ... am aflat tocmai ... faptul ... în ... de aici ... [illegible] ... omenirii. În ...

[margin notes:] în celelalte întăriri materiale — Ar face — face înțelege — popor — granițele sufletești ale unui ... nu pot ... ori ... magnat ... bate din picior ... Horia, Ursul, ~~[illegible]~~ ... nu mai poate fi frânt pe roată; iar Iancu nu mai poate fi tratat ca un paria —

de ente și mii de kilometri.

Pacea și war-ul, ele ~~indivizibile~~ osaday. Tolstoi și-a făcut și-a fost bucuros să vadă că Dumnezeu nu le-a unit acel frumos cuvânt.

Noi, ca Romani, avem și noi o mare bucurie: alături de formula despre pace indivizibilă, a noastră nu lăsăm astă la izolă o formulă ~~tot atât~~ caracteristică tot atât de frumoasă: granițele adevărate, pentru toți oamenii care sunt oamenii sunt cele spiritualizate:

Pe temeiul acestei ~~indelepte~~ formule de mult uitată istorii și geopolitici, ministrul nostru de Externe, ~~[illegible]~~ ~~malo-deplute fata de~~ a inaugurat la Sinaia pe ~~cele~~ din martie: regele Alexandru și Bărăhan, a avut ~~pentru~~ alături de sine umanitatea suferindă a lumii noastre, care, știind ca istoria omenirii este ireversibilă, privește înainte spre un viitor ~~nou~~ lumea de pentru toți, nu marginile meridianului real, ca un al privilegiat pentru cetăți și al imperiului ~~[illegible]~~ pentru altul, ca în epoca omului-lup și a granițelor facute de lupi.

Vom defini deci (ca să nu ne ferim de obicei profanului cu ~~[illegible]~~ reformatori), vom defini granița spirituală a unei neam local unde se cumpănesc puterile sale culturale, fata de cultura vecinilor.

Acolo singure ~~[illegible]~~ vor mai ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Dreptul, firesc în sfera culturii celui lupilor nu mai o putea, ~~de~~ fi linie ce o lumea, capabilă ca de un organ de expresie al unei noastre culturi, nu se ~~[illegible]~~ ca ce cu sine și pentru sine o putea natura, pe care mai Belgiștii un 1-a poate rapi.

Linie ce în glorioasa propunere sau posibilele estetice, acumulate timp de secole, manifestate

pe a spera prezentului ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Titulescu

fiului

pe o Dumnezeu

poezie populară de o clasă nobilă; în proverbe
cu nobilă filozofie; în port cu mare armonie de forme
și de culori; în datul de caracter superior atât
în Cetate lăcuită, cât și în vârcum; în stilul casei,
care e arhitectural, deci cât mai durabil și de
rasă; și în obiceiuri pline de oameni fără
în mai slăbiți decât în trăsătura fără de sufletul satului, potrivit
legăm fundamentală, că în sfera sufletului lupții nu
se mai vor putea avea vrăjmășii, acel popor
se fac și cât ne va avea în ~~vrăjmași~~ fără
luptă vecinătăți și grănițe inalienabile — și inalienabile
fundă rasă spirituală.

În acestă cetate Talmacian de formă ~~perpă~~
litice de care o fost vorba, ~~au includ~~ în Semănătorul au implinit
numărul minunelor holante pentru astă seară.
Inchei, și aș o rugăciune: notele unde
cele trei ~~cuvinte~~ care mereu se fac tinute unite
cu un indreptar pentru ne ceget constant:
Și iarăș, Iubirea, Noapte bună.

Astă e rugăciune ~~mea~~
~~[illegible]~~ cântare în c. Anlan
asemănătă.

formă rămasă a d. Titulescu:
pacea ste indivizibilă;
formă rămasă a d. Titulescu
adevărele granițe sunt cele
spirituale,
și formă exprimată de d. Titulescu,
cu toate granițele se fac cât
mai repede spiritualizate.

probabilă: Pecare în legătură cu formă